

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **Š. B. (dříve též R.), narozený X**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 5. 2021, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků řízení

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odeslanou dne 22. 6. 2021, domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 12. 2020, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná zamítla blíže neurčenou žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 540/2020 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) i s přihlédnutím k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve znění nařízení č. 2019/1149/EU (dále jen „koordinací nařízení“) a nařízení č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Komise č. 2017/492/EU (dále jen „prováděcí nařízení“). Tak učinila s odůvodněním, že přestože je

žalobce podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno (dále jen „OSSZ“) ze dne 18. 8. 2015 invalidní ode dne 15. 6. 2015, přičemž jde o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění podle § 40 zákona o důchodovém pojištění.

2. Z poněkud chaotického textu žaloby vyplývá, že žalobce má za to, že potřebnou dobu pojištění pro přiznání invalidního důchodu získal, s napadeným rozhodnutím proto nesouhlasí. Žalobce zdůraznil, že je od roku 2015 invalidním důchodcem na vozíku, chce proto od roku 2015 vrátit peníze, co mu (žalovaná) dluží. Akcentoval, že nezemřel a že je občanem České republiky. Žalobce vylíčil, že v minulosti žil ve Velké Británii, kde měl invalidní vozík i auto (to žalovaná nechce uznat); do České republiky se vrátil dne 21. 6. 2015. Byl evidován na Úřadu práce České republiky (dále jen „úřad práce“) a platili mu nájem i pojištění (není pravda, že ho neplatili); pobíral i důchod, který mu poté zastavili (protože byl ve Velké Británii, nemohl se dostavit k posudkové komisi a nechtěl udělat podvod). Lékařka MUDr. H. mu nedodala jeho zdravotní dokumentaci (českou ani z Velké Británie), tu nepředala ani posudkové komisi; zdravotní dokumentaci od roku 1991 do 2021, kterou má žalobce u sebe, předkládá soudu. Žalobce dále namítal, že v trestním rejstříku nemá započítány tresty v délce 7 a půl roku.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že i když byla žalobci dodatečně započtena v plném rozsahu doba pojištění získaná ve Velké Británii podle potvrzení britského nositele pojištění, nemá tento zápočet žádný vliv na její předcházející rozhodnutí ze dne 2. 9. 2015, potvrzené rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016, jímž žalovaná zamítla žalobcovu žádost o invalidní důchod ze dne 24. 6. 2015 (byť podle posudku OSSZ ze dne 18. 8. 2015 je žalobce ode dne 15. 6. 2015 invalidním pro invaliditu třetího stupně). Žalobce totiž získal v rozhodném období od 15. 6. 2005 do 14. 6. 2015 pouze 4 roky a 127 dnů pojištění (z 5 let potřebných) a v rozhodném období od 15. 6. 1995 do 14. 6. 2015 pouze 9 roků a 122 dnů doby pojištění (z 10 let potřebných). Žalobce tedy nadále nezískal potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod – nejsou přitom možné žádné výjimky. Žalovaná konstatovala, že posoudila zdravotní stav žalobce pro účely stanovení stupně invalidity výhradně podle českých právních předpisů; ohledně doby pojištění žalobce ale vycházela i z potvrzení britského nositele pojištění ze dne 29. 8. 2020 a z potvrzení slovenského nositele pojištění ze dne 10. 11. 2016. Z celkové doby evidence žalobce u úřadu práce žalovaná skutečně nezapočetla plně veškerou dobu jeho evidence po 31. 12. 1995, nicméně učinila tak v souladu se zákonem o důchodovém pojištění – v období od 1. 1. 1996 mohla započíst nejvýše jeden poslední rok ke dni vzniku nároku na invalidní důchod. Žalovaná přezkoumala v rámci řízení o námitkách i pracovní zařazení žalobce během výkonu trestů odnětí svobody, přičemž zjistila, že byl pracovní zařazen pouze v období od 11. 9. 1979 do 11. 1. 1984 a od 31. 1. 1985 do 31. 10. 1989. Žalobci přitom v souladu se zákonem nelze započítat veškerou dobu strávenou ve výkonu trestu odnětí svobody či ve vazbě, jak žádá, ale jen ty doby, kdy tam byl pracovní zařazen. Žalovaná potvrdila, že žalobce v minulosti opravdu pobíral (částečný) invalidní důchod, a to v období od 19. 10. 1992 do 9. 2. 2000 – pokračování předchozí částečné invalidity, resp. uznání invalidity před datem 15. 6. 2015 ale žalobce v tomto řízení [vzhledem k tomu, že bylo rozhodováno podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění] nemůže vyžadovat. Žalovaná proto navrhla žalobu zamítnout jako zcela nedůvodnou.
4. V replice žalobce uvedl, že mu chybí doklad od Vězeňské služby České republiky dokladující jeho šestileté věznění v Boleslavi, Horním Slavkově a Minkovicích. V roce 1993

mu bylo zasláno, že zemřel. Tuto skutečnost i další listiny z Velké Británie soudu doložil. Žalobce zopakoval, že se v roce 2000 nemohl dostavit k posudkové komisi, protože lékařka MUDr. H. nedoložila jeho zdravotní dokumentaci, nadto dne 3. 8. 1999 emigroval do Velké Británie a byly zavřené hranice (pokud by se dostavil, spáchal by trestný čin podvodu na Českou republiku). Ve Velké Británii pracoval 5 a půl roku. Žalobce závěrem namítl, že pakliže nebude akceptována Velká Británie a nedovolá se u soudu spravedlnosti, obrátí se k Mezinárodnímu soudu v Haagu a napíše do Velké Británie.

5. V dalším podání ze dne 20. 10. 2021 žalobce poukázal na informativní výpis z jeho konta dob pojištění pořízený dne 22. 9. 2021, podle nějž má evidováno 7 233 dnů pojištění, tj. 19 roků a 298 dnů, přičemž náhradních dob pojištění získal 3 roky a 202 dnů. Žalobce proto namítá, že není pravda, že má odpracováno jen 9 let, tvrdí, že „marodí“ již 10 let, a podivuje se nad tím, jak je možné, že mu v minulosti důchod žalovaná přiznala.
6. V průběhu jednání setrvali účastníci řízení na svých písemných podáních. Soud přitom provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v Praze ze dne 23. 2. 2022, který si vyžádal a jehož prostřednictvím se též seznámil s listinami předloženými žalobcem k doložení jeho zdravotního stavu.
7. Soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), ve lhůtě k tomu stanovené (§ 72 odst. 1 a 3 s. ř. s.), po vyčerpání řádných opravných prostředků a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené (§ 71 odst. 1 s. ř. s.), a je tedy projednatelná. Soud proto přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení předcházející jeho vydání v rozsahu řádně uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil pro nyní projednávanou věc následující podstatné skutečnosti:
9. Žalobce pobíral od 19. 10. 1992 částečný invalidní důchod (záznam o jednání posudkové lékařky OSSZ ze dne 30. 5. 1995 uvádí, že v roce 1992 se jednalo o stav po abscedujícím zápalu pravé plic, chronickou bronchitidu se středně těžkou ventilační poruchou a s vředovou chorobou dvanáctníku a páteřními obtížemi v anamnéze, aktuálně pak zmiňuje chronickou obstrukční nemoc průdušek a plic se středně těžkou až těžkou ventilační poruchou s omezením vitální kapacity a opakovanými zhoršeními v průběhu roku a s vředovou chorobou dvanáctníku a páteřními obtížemi v anamnéze). Vzhledem k tomu, že se žalobce ani přes upozornění nedostavil k vyšetření zdravotního stavu, byla mu následně rozhodnutím ze dne 4. 2. 2000 výplata důchodu zastavena. Doklad o doručení rozhodnutí není součástí správního spisu, z následné korespondence je však patrné, že žalobce kopii tohoto rozhodnutí žalované zasílal dne 21. 7. 2020 v příloze svého podání, nejpozději uvedeného dne tedy s ním již musel být seznámen.
10. Žádostí ze dne 24. 6. 2015 žalobce požádal o přiznání invalidního důchodu ode dne vzniku nároku pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Posudková lékařka OSSZ v posudku ze dne 18. 8. 2015 na základě zdravotnické dokumentace doložené od ošetřující lékařky žalobce a lékařských zpráv od odborných lékařů konstatovala, že je žalobce ode dne 15. 6. 2015 (jde o datum nálezu z plicního oddělení jakožto nejstarší dostupné aktuální lékařské zprávy) invalidní pro invaliditu třetího stupně, přičemž za rozhodující příčinu dlouhodobě

nepríznivého zdravotního stavu žalobce určila chronickou obstrukční nemoc plic s těžkou ventilační poruchou u těžce obézního kuřáka doprovázenou těžkým omezením hybnosti pravého kyčelního kloubu a ischemickou chorobou srdce s mírnou oběhovou dekompenzací. Míra poklesu pracovní schopnosti žalobce byla určena podle položky 1c oddílu B kapitoly X přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), na horní hranici rozpětí hodnotou 60 % a spolu s navýšením podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity o 10 procentních bodů z důvodu dalších zdravotních postižení byla stanovena na celkových 70 %. Žalovaná přesto rozhodnutím ze dne 2. 9. 2015 žalobcovu žádost zamítla s odůvodněním, že nesplnil podmínky podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění (v tehdy platném a účinném znění), jelikož nezískal potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod – dospěla totiž k závěru, že v rozhodném období od 15. 6. 1995 do 14. 6. 2015 získal žalobce pouze 1 rok a 200 dnů pojištění a že v rozhodném období od 15. 6. 2005 do 14. 6. 2015 nezískal žádný den pojištění. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky. Posudková lékařka žalované v posudku ze dne 10. 11. 2015 na základě týchž podkladů, a nadto po zapůjčení kompletní zdravotnické dokumentace od ošetřující lékařky žalobce (která obsahovala i nálezy staršího data a z Velké Británie) dospěla ke stejným posudkovým závěrům jako posudková lékařka OSSZ. Stran data vzniku invalidity ke dni 15. 6. 2015 uvedla, že je maximálně ve prospěch žalobce. Protože žalovaná nedohledala žádné nové doby pojištění, rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016 námitky žalobce zamítla a své předchozí rozhodnutí potvrdila. Žaloba žalobce proti tomuto rozhodnutí byla usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2018, č. j. 42 Ad 32/2018-14, odmítnuta jako opožděná.

11. Dne 5. 10. 2016 žalobce požádal o započtení doby pojištění s tím, aby si žalovaná vyžádala doklady od Sociální pojišťovny v Bratislavě. K žádosti doložil přehled jeho věznění ze dne 21. 9. 2016 a osvědčení o průběhu pojištění v zahraničí. Slovenský nositel pojištění v přípisu ze dne 9. 11. 2016 ovšem žalované sdělil, že neeviduje žádné žalobcovy doklady.
12. V roce 2017 žalobce opakovaně požádal o doplacení invalidního důchodu za období let 1999 – 2000 a domáhal se výplaty invalidního důchodu i v současnosti s tím, že odpracoval 19 let. Dne 10. 5. 2019 pak žalobce podal stížnost ve věci nároku na invalidní důchod. Dne 27. 9. 2019 proto proběhla mimořádná kontrolní lékařská prohlídka žalobce se zaměřením na zhodnocení jeho zdravotního stavu v letech 2000 – 2015, na základě které posudková lékařka Pražské správy sociálního zabezpečení pro Prahu 6 i s přihlédnutím k lékařským nálezům z Velké Británie dospěla k závěru, že do 31. 12. 2009 nebyl žalobce invalidním (plně ani částečně) a že ani v období od 1. 1. 2010 až do 14. 6. 2015 žalobce nebyl invalidním (v žádném stupni) ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Datum vzniku invalidity tak posudková lékařka shodně určila až dnem 15. 6. 2015.
13. Součástí spisového materiálu je dále mj. výpis z evidence rejstříku trestů ze dne 3. 8. 2020, formulář E205UK ze dne 29. 8. 2020, jímž britský nositel pojištění potvrdil doby pojištění evidované pro žalobce ve Velké Británii, přehled dob žalobcova věznění v České republice ze dne 2. 9. 2020 a sdělení Vazební věznice Praha-Ruzyně ze dne 8. 9. 2020 a Věznice Vinařice ze dne 17. 9. 2020, že žalobce u nich nebyl pracovně zařazen.
14. Dne 7. 12. 2020 vydala žalovaná prvostupňové rozhodnutí, jímž žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu zamítla. Vyšla přitom z toho, že se žalobce stal invalidním dne 15. 6. 2015. Žalobci byla nově započítána i doba pojištění získaná na území Velké Británie podle

potvrzení britského nositele pojištění, nicméně přesto žalobce v rozhodném období od 15. 6. 2005 do 14. 6. 2015 získal pouze 4 roky a 127 dnů pojištění a v rozhodném období od 15. 6. 1995 do 14. 6. 2015 pouze 9 roků a 122 dnů pojištění. Žalobce tedy nadále nezískal potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod: v rozhodném období 20 let před vznikem invalidity tedy nezískal požadovaných 10 let pojištění a ani v rozhodném období 10 let před tímto datem nezískal požadovaných 5 let pojištění (a z dokumentace je patrné, že je nezískal ani v jakémkoliv pozdějším desetiletém období). Žalovaná konstatovala, že dobu výkonu trestu odnětí svobody v období od 7. 3. 1996 do 25. 12. 1997 a od 26. 4. 2016 do 6. 3. 2020 nelze pro důchodové účely hodnotit, neboť podle potvrzení od Vězeňské služby České republiky žalobce nebyl pracovně zařazen. Nedílnou součástí prvostupňového rozhodnutí je osobní list důchodového pojištění žalobce zpracovaný dne 8. 10. 2020.

15. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce dne 5. 2. 2021 námitky. Posudková lékařka žalované dne 24. 5. 2021 po opakovaném zkoumání dostupné lékařské dokumentace konstatovala, že zdravotní stav žalobce byl v předchozím námitkovém řízení zjištěn řádně, jak co do data vzniku, tak i stupně invalidity. Dne 27. 5. 2021 proto vydala žalovaná napadené rozhodnutí, v němž se opřela o závěry posudků ze dne 18. 8. 2015 a 10. 11. 2015 a konstatovala, že žalobce splnil zdravotní podmínku nároku na invalidní důchod. Přesto však žalobcovy námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila, protože žalobce současně nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 2. 6. 2021.

Posouzení žaloby soudem

16. Soud na úvod konstatuje, že **žalovaná nijak nezpochybňuje, že je zdravotní stav žalobce natolik nepříznivý, že odpovídá invaliditě**, a to dokonce ve třetím stupni. Proto veškerá argumentace žalobce jeho aktuálním nepříznivým zdravotním stavem není za této situace významná. Stupeň invalidity by měl ostatně vliv jen na výši přiznaného invalidního důchodu – bez pochybností ale bylo zjištěno, že by žalobci byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, tj. v nejvyšší možné výši. Žalobci však invalidní důchod přiznán nebyl – a to výhradně z důvodu, že nezískal dostatečnou dobu pojištění. Systém důchodového pojištění je totiž pojistným systémem, byť garantovaným státem. Pro vznik nároku na výplatu pojistné dávky (důchodu) nestačí, aby nastala pojistná událost (zde zhoršení zdravotního stavu v rozsahu předvídaném zákonem), ale současně musí být splněna podmínka, že pojištěnec v minulosti uhradil v nezbytném rozsahu pojistné – zde reprezentované především odvody na sociální zabezpečení ze mzdy či jiného výdělku. Jinými slovy, **žalobci není vytýkáno, že by nebyl dostatečně nemocný (neschopný práce), ale to, že do systému důchodového pojištění v minulosti nepřispěl v minimálním rozsahu, který je pro vznik nároku na dávku nezbytný.**
17. V tomto směru je třeba nejprve připomenout relevantní právní úpravu. Ustanovení § 40 zákona o důchodovém pojištění podmiňuje vznik nároku na invalidní důchod v případě pojištěnce staršího 28 let (tato úprava tedy dopadá na žalobce, který se narodil dne 12. 3. 1961) tím, aby získal alespoň 5 roků pojištění, přičemž současně požaduje, aby tyto pojistné doby byly získány v posledních 10 letech před vznikem invalidity. Aby tyto podmínky nebyly příliš tvrdé, zákon současně umožňuje zohlednit i dobu 5 roků pojištění získaných v jakémkoliv pozdějším období 10 let, tj. umožňuje zohlednit i doby pojištění získané po vzniku invalidity, i když stále trvá na tom, že se zkoumají doby pojištění získané maximálně v 10letém období. Jako druhé zmírňující opatření dále zákon umožňuje

u pojištěnců starších 38 let (tato úprava také dopadá na žalobce) zkoumat dobu pojištění i v širším, 20letém intervalu, tentokrát však výhradně počítaném nazpět od data vzniku invalidity, přičemž pro vznik nároku v takovém případě již nepostačí 5 roků pojištění, ale je třeba získat 10 roků pojištění. Pro usnadnění získání potřebné doby pojištění navíc zákon umožňuje zohlednit jako dobu pojištění mimo jiné i dobu vedení osoby u úřadu práce jako uchazeče o práci, během níž pobíral podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, a to v plném rozsahu, a z doby, kdy nárok na podporu neměl, dobu až 3 let, do níž však lze doby získané před dosažením věku 55 let započíst jen v rozsahu 1 roku [§ 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění; k tomu soud poznamenává, že žalobce dosáhl věku 55 let (až) dne 12. 3. 2016].

18. Z citované právní úpravy plyne, že žalovaná nemohla vycházet bez dalšího jen z toho, že žalobci v minulosti byl po jistou dobu (částečný) invalidní důchod již přiznán, jak namítal, neboť vznik nároku na důchod byl tehdy posuzován podle tehdejších právních předpisů a přihlížel k dobám zaměstnání získaným v jiném časovém období, předcházejícím tehdejšímu datu vzniku invalidity. Protože ale byla žalobci invalidita později oduznána a nebylo prokázáno, že by žalobcova invalidita měla nepřetržité trvání, musela žalovaná v souvislosti s aktuální žalobcovou žádostí hodnotit podmínku získané doby pojištění za pozdější časové období počítané zpětně od posledního zjištěného data vzniku invalidity, konkrétně od 14. 6. 2015 (invalidita žalobce v mezidobí od odnětí částečného invalidního důchodu v roce 2000 do června 2015 nebyla žalobcem doložena). Proto ani skutečnost, že žalobce byl zaměstnán v 70. a 80. letech minulého století či v první polovině 90. let, při posuzování podmínek vzniku nároku na invalidní důchod tentokrát již nebyla významná (na rozdíl např. od posuzování nároku na starobní důchod), protože se ověřují doby pojištění získané až v pozdějším, datu posledního vzniku invalidity bezprostředně předcházejícím období. Zákon neumožňuje zohlednit doby pojištění získané dříve.
19. Pro projednávanou věc přitom nemůže být rozhodné, za jakých okolností byl žalobci dříve přiznaný částečný invalidní důchod odebrán, tj. nezáleží na tom, proč se žalobce nedostavil k posudkové komisi apod., jelikož to by mohlo být namítáno jen v žalobě proti rozhodnutí ze dne 4. 2. 2000 o zastavení výplaty důchodu (námitky v té době právní úprava nepřipouštěla). Ze správního spisu však vyplývá, že i kdyby měl žalobce pravdu v tom, že mu rozhodnutí ze dne 4. 2. 2000 nebylo řádně doručeno, nejpozději dne 21. 7. 2020 je již měl v ruce a mohl se proti němu bránit žalobou. Protože nynější žaloba byla podána až dne 22. 6. 2021, tedy dávno po uplynutí lhůty dvou měsíců od seznámení s rozhodnutím ze dne 4. 2. 2000, nelze již okolnosti vydání uvedeného rozhodnutí podrobit soudnímu přezkumu (nehledě na to, že soud v daném případě žádné nestandardnosti neshledává). Soud proto veškeré žalobní body související s odebráním dříve přiznaného invalidního důchodu, stejně jako s požadavky žalobce na jeho doplacení vyhodnotil jako nedůvodné.
20. V aktuální situaci tak mohl být veden pouze spor o to, kdy se stal žalobce (znovu) invalidním a zda v rozhodných obdobích odvíjejících se od takto nově stanoveného data vzniku invalidity žalobce získal zákonem požadovanou minimální dobu pojištění pro vznik nároku na dávku invalidního důchodu.
21. Proto si soud vyžádal postupem podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „organizační zákon“) posudek Posudkové komise MPSV v Praze. Posudková komise v posudku ze dne 23. 2. 2022 k cílenému dotazu soudu po přezkoumání veškerých podkladů předložených

žalobcem soudu i po přezkoumání veškeré dostupné lékařské dokumentace konstatovala, že nelze dovodit, že by chronické plicní onemocnění žalobce v posudkově významné míře přetrvávalo nepřetržitě již od roku 1992. Posudková komise naopak po analýze lékařských zpráv z roku 1992 uzavřela, že v posudku ze dne 19. 10. 1992 došlo k nadhodnocení zdravotních obtíží žalobce, jelikož zápal plic nejasného původu, který v uvedeném roce žalobce prodělal, nebylo možné hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav (tj. trvající déle než 1 rok) a samotná chronická obstrukční nemoc plic u velmi silného dlouholetého kuřáka (žalobce kouří již od 13 let) projevující se dušností teprve při středně těžkém zatížení (rázná chůze či chůze do kopce) v té době odůvodňovala pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti jen o 20 %, což správně neodpovídalo žádnému stupni invalidity. Žalobci by tak při řádném posouzení v té době vůbec invalidní důchod nenáležel. Dušnost se objevila až v roce 2005 při pobytu ve Velké Británii, avšak z výsledků spirometrického vyšetření nebylo možné určit stupeň postižení, žalobce se odmítl podrobit bronchoskopickému vyšetření a na další vyšetření v roce 2006 se již nedostavil. Další vyšetření pak bylo doloženo až ze dne 15. 6. 2015 a ze dne 18. 8. 2020. Spirometrické vyšetření z března 2020 uvádělo jen lehké obstrukční změny, zatímco vyšetření z června 2015 a června 2020 středně těžké až těžké obstrukční změny. Vzhledem k nedostatku průkazných objektivních lékařských zpráv nebylo prokázáno, že by žalobce byl před 15. 6. 2015 invalidním, jeho zdravotní stav bylo možné podle posudkové komise MPSV hodnotit poklesem pracovní schopnosti o 20 % dle položky 5a oddílu B kapitoly VIII přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2009, resp. následně poklesem o 10 % dle položky 1a oddílu B kapitoly X přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity účinné od 1. 1. 2010, invalidním se tak žalobce stal skutečně až vzhledem ke zjištěním z lékařské zprávy ze dne 15. 6. 2015. Posudková komise též poukázala na to, že žalobce se omluvil z vyšetření posudkovou komisí, nemohl tak být posouzen lékařem z oboru psychiatrie. Dřívější lékařské zprávy naznačují anomální osobnost nižšího intelektu sociálně nepřizpůsobivou, nespolupracující, avšak nebyla stanovena mentální retardace. Žalobce nicméně opakovaně nadsazoval své zdravotní obtíže. Žalobcem tvrzená zlomenina obratle nebyla zobrazovacími metodami prokázána, jsou patrné jen lehčí degenerativní změny krční a bederní páteře a žalobcem uváděná kvadruparéza postrádá objektivní odůvodnění. Chronická ischemická choroba srdeční sice byla potvrzena vyšetřením ve Velké Británii, avšak po lékařském zákroku (dilatace zúžení a zavedení stentu) byla funkce srdce dobrá a i pozdější vyšetření ze dne 15. 12. 2020 stále ukazovalo normální nález. Žalobce též trpěl lehkou percepční nedoslýchavostí na levé ucho dle nálezu z dubna 2005, na další vyšetření se ale nedostavil a těžká nedoslýchavost byla prokázána až po vyšetření ze dne 22. 7. 2015.

22. Z uvedeného posudku tak vyplývá, že pro závěr, že by žalobce byl invalidním před rokem 2015, neexistují spolehlivé doklady, tíže onemocnění zaznamenaných v lékařské dokumentaci z doby pobytu žalobce ve Velké Británii nebyla zřetelně invalidizující a případné prověření sporných diagnóz žalobce znemožňoval tím, že se nedostavoval na další vyšetření, popř. podrobnější vyšetření odmítal. Z důvodu významné absence jakýchkoliv lékařských zpráv z období před vyšetřením ze dne 15. 6. 2015 nelze dostatečně spolehlivě určit, že by nepříznivý zdravotní stav žalobce v dostatečné tíži byl dán i před tímto datem a po jak dlouhou dobu, naopak výsledky vyšetření týkající se rozhodného zdravotního postižení (plicní onemocnění) i po tomto datu vykazovaly určité výkyvy (jen lehké obstrukční změny v březnu 2020), a nebylo proto možné ani logicky dovodit, že v učitém časovém horizontu před datem vyšetření nemohly být jiné – jednalo by se o čirou

spekulaci, jež by stejně tak dobře nemusela být pravdivá. Za dané situace tak soud akceptuje závěr žalované, že žalobce byl invalidním až ode dne 15. 6. 2015, jelikož vzhledem ke kolísání zdravotního stavu a zejména značné nespolehlivosti subjektivních údajů poskytovaných žalobcem nebylo možné s dostatečnou mírou spolehlivosti uzavřít, že by takto vážný zdravotní stav trval i před uvedeným datem. V konečném důsledku je to totiž žalobce jakožto žadatel, kdo ve správním řízení nese důkazní břemeno k prokázání naplnění podmínek pro přiznání invalidního důchodu, a to i co do jeho zdravotního stavu. Žalovaná nepochybně má významnou povinnost podílet se na zjišťování skutkového stavu, avšak tu žalovaná naplnila, vyčerpala veškeré dostupné informační zdroje, ale ani tak se dostatečně spolehlivé informace o zdravotním stavu žalobce před červnem 2015 nepodařilo získat. V takové situaci již odpovědnost za nepříznivý důsledek musí nést žadatel, který rozhodné skutečnosti v řízení nedoložil.

23. Protože bylo zjištěno, že se žalobce stal invalidním dne 15. 6. 2015, bylo posuzováno, zda získal alespoň 5 roků pojištění v posledních 10 letech před vznikem invalidity – to znamená v období od 15. 6. 2005 do 14. 6. 2015. Konkrétně žalovaná spočetla, že žalobce v tomto období získal pouze 4 roky a 127 dnů dob pojištění – do nezbytných 5 roků tak žalobci stále ještě chybí 238 dnů pojištění. Žalovaná proto dále zkoumala, zda žalobce nezískal dobu pojištění v trvání 10 roků v posledních 20 letech před vznikem invalidity, tj. v období od 15. 6. 1995 do 14. 6. 2015. Dospěla nicméně k výsledku, že žalobce v tomto období získal pouze 9 roků a 122 dnů pojištění – do 10 roků mu chybí 243 dní pojištění. Žalobci přitom nijak neprospívá ani skutečnost, že mohla být posuzována pětiletá doba pojištění získaná i v jakýchkoliv pozdějších obdobích 10 let, neboť žalobce po datu 5. 4. 2010 již nezískal vůbec žádné doby pojištění. Proto jakékoliv pozdější období 10 let vede pro žalobce k horšímu výsledku než přednostně zákonem předepsané období 15. 6. 2005 – 14. 6. 2015. V návaznosti na námítky žalobce přitom žalovaná požádala Vazební věznici Praha-Ruzyně, aby jí předložila doklady o tom, zda a kdy byl žalobce v průběhu doby výkonu trestu odnětí svobody pracovní zařazen. Vazební věznice Praha-Ruzyně však žalované dne 8. 9. 2020 sdělila, že po dobu tamějšího výkonu trestu od 26. 4. 2016 do 6. 3. 2020 žalobce nebyl pracovní zařazen. V důsledku toho tedy ani nemohl získat pojistné doby podle § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění.

Pro přehlednost soud shrnuje výše provedené úvahy v následující tabulce:

<i>Žalobce období</i>	<i>v</i> 15. 6. 2005 – 14. 6. 2015	15. 6. 1995 – 14. 6. 2015	6. 4. 2010 – 5. 4. 2020
<i>potřebuje</i>	5 roků	10 roků	5 roků
<i>získal</i>	4 roky a 127 dnů	9 roků a 122 dnů	0 dnů
<i>chybí</i>	<u>238 dnů</u>	<u>243 dnů</u>	<u>5 roků</u>

24. Soud neshledal důvod odchylovat se od závěrů žalované, neboť žalobce v podané žalobě neuvedl, pokud jde o doby získaného pojištění, prakticky žádné nové skutečnosti oproti předcházejícímu řízení, přičemž žádné nové doby pojištění ani nedoložil. Žalovaná se jeho námitkám pečlivě věnovala a velice podrobně odůvodnila, za jaká období i z jakých důvodů žalobce nezískal pojistné doby potřebné pro přiznání invalidního důchodu. Úkolem soudu přitom není opakovat skutečnosti již žalovanou vyřčené, o to méně za situace, kdy žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou jen povrchně

a nesouvisle až nesrozumitelně. Přesto soud alespoň stručně reaguje na žalobcovy výhrady se zdůrazněním, kde v napadeném rozhodnutí se žalovaná s jeho argumentací již přiléhavě vypořádala.

25. K žalobcově výtce, že byl evidován na úřadu práce, kde za něj platili pojištění (což žalobce soudu doložil potvrzením vydaným Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Příbrami ze dne 1. 6. 2020), soud uvádí, že **žalovaná (a ani soud) nezpochybňuje, že žalobce byl v období od 4. 3. 1991 do 20. 7. 1999 veden v evidenci uchazečů o zaměstnání**, jakož i to, že mu po dobu od 4. 3. 1991 do 31. 8. 1991 byla poskytována podpora v nezaměstnanosti – tyto údaje ostatně vyplývají z osobního listu důchodového pojištění zpracovaného dne 8. 10. 2020, který je přílohou prvostupňového rozhodnutí, jakož i z dalších listin, které jsou součástí správního spisu. Do doby pojištění pro účely přiznání invalidního důchodu s datem vzniku invalidity dne 15. 6. 2015 však mohla být žalobci plně započtena pouze doba jeho nezaměstnanosti, kdy byl veden jako uchazeč o zaměstnání v období od 15. 6. 1995 do 31. 12. 1995. Po 1. 1. 1996, kdy nabyl účinnosti zákon o důchodovém pojištění, který nahradil dříve platnou úpravu podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), však již žalobci mohl být započten jen jeden rok této náhradní doby pojištění, což žalovaná provedla započtením období od 21. 7. 1998 do 20. 7. 1999, tedy období nejbližšího době vzniku invalidity, díky čemuž bylo zajištěno, že tato náhradní doba pojištění bude v největším možném rozsahu spadat do dvacetiletého rozhodného období. Žalovaná se žalobci v napadeném rozhodnutí snažila zcela správně vysvětlit (viz stranu 4 napadeného rozhodnutí), že období od 1. 1. 1996 do 20. 7. 1998 nemohla započítat celé, protože jí v tom bránila právní úprava v § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Podle ní totiž žalovaná může započítat pouze 1 rok (tj. 365 dní) této náhradní doby pojištění, jelikož žalobce jakožto osoba mladší 55 let coby uchazeč o zaměstnání nepobíral podporu v nezaměstnanosti ani při rekvalifikaci. Soud tento postup žalované přezkoumal a dospěl k závěru, že postupovala v souladu se zákonem a tento svůj závěr řádně odůvodnila. Žalobci proto nezbyvá než tuto právní úpravu i závěr žalované respektovat.
26. K další žalobcově námitce, aby byla akceptována Velká Británie, ve které žil a pracoval (na podporu tohoto tvrzení žalobce doložil řadu listinných důkazů, z nichž se ale většina vůbec netýká předmětu sporu), soud uvádí, že ani tyto **skutečnosti ohledně žalobcova života ve Velké Británii nebyly žalovanou zpochybňovány**. V napadeném rozhodnutí je uvedeno (viz stranu 4 napadeného rozhodnutí), že na základě čl. 6 koordinačního nařízení žalovaná žalobci započetla veškerou dobu pojištění (a to i náhradní doby), která jí byla sdělena britským nositelem pojištění ve formuláři ze dne 29. 8. 2020 (E 205 UK). Žalovaná dokonce důkladně rozvedla, že takto do rozhodných období započetla jako pojištěnou dobu období od 21. 7. 1999 do 5. 4. 2010 (v rozsahu 406 týdnů, což odpovídá 2 842 dnům) – soud přitom ověřil, že tyto údaje jsou v souladu s údaji ve formuláři E 205 UK, které jsou odpovídajícím způsobem převzaty do osobního listu důchodového pojištění zpracovaného dne 8. 10. 2020, který je přílohou prvostupňového rozhodnutí. Jinými slovy, žalovaná tedy zohlednila, že byl žalobce ve Velké Británii v období let 1999 až 2005 zaměstnán a že v období let 2003 až 2010 tam získal též náhradní doby pojištění. Pro projednávanou věc je nicméně již nerozhodné, že podle britského nositele pojištění získal žalobce ve Velké Británii i náhradní dobu pojištění v nepřetržitém období od 6. 4. 1976 do 5. 4. 1979 v rozsahu 156 týdnů, což odpovídá 1 092 dnům, kdežto žalovaná započetla pouze období od 6. 4. 1976 do 21. 3. 1977, od 1. 9. 1977 do 30. 4. 1978, od 1. 2.

1979 do 11. 3. 1979 a od 12. 3. 1979 do 5. 4. 1979, neboť jednak ve zbývajícím rozsahu byly žalobci započteny doby pojištění získané v bývalém Československu a jednak tato období dalece předcházejí rozhodným obdobím pro přiznání invalidního důchodu, a nemohou proto jakkoliv ovlivnit výpočet potřebné doby pojištění.

27. Konečně k žalobcově argumentu, že nebyly započítány jeho tresty (v délce 7 a půl roku, které nejsou ani v trestním rejstříku, resp. v délce 6 let, které strávil ve věznicích v Boleslavi, Horním Slavkově a Minkovicích), soud uvádí, že **žalovaná zohlednila i to, že byl žalobce vězněn**. Žalovaná v napadeném rozhodnutí detailně popsala (viz stranu 4 – 5 napadeného rozhodnutí), že do celkové doby pojištění žalobci započetla období od 11. 9. 1979 do 11. 1. 1984, kdy byl v průběhu výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Plzeň zařazen do práce, a dále období od 31. 1. 1985 do 31. 10. 1989, kdy byl zařazen do práce v průběhu výkonu trestu odnětí svobody ve Vazební věznici Praha-Ruzyně a ve Věznici Valdice – tyto údaje ostatně vyplývají z osobního listu důchodového pojištění zpracovaného dne 8. 10. 2020, který je přílohou prvostupňového rozhodnutí, jakož i z dalších listin, které jsou součástí správního spisu. Žalovaná ale skutečně nezapočetla období, kdy byl žalobce omezen na osobní svobodě ve Vazební věznici Praha-Pankrác od 25. 10. 1990 do 14. 1. 1991, ani období, kdy vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Vinařice od 7. 3. 1996 do 25. 12. 1997 a ve Vazební věznici Praha-Ruzyně od 26. 4. 2016 do 6. 3. 2020, protože v průběhu těchto věznění žalobce nebyl pracovně zařazen, a proto v této souvislosti nezískal žádné doby pojištění ani náhradní doby. Žalovaná se žalobci v napadeném rozhodnutí snažila vysvětlit, že tato vybraná období započítat nemohla, protože jí v tom bránila právní úprava v § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění, podle které **jsou účastny důchodového pojištění (pouze) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce** a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce. Žalovaná provedla šetření ve věznicích, aby zjistila, kdy a kde byl žalobce v České republice omezen na osobní svobodě a zda a kdy byl v průběhu věznění zařazen do práce. Ačkoliv žalobci započetla zjištěné doby práce, tento zápočet se nevztahoval k rozhodnému období pro vznik nároku na invalidní důchod – relevantní by totiž jediné bylo, pokud by žalobce v České republice pracoval po dobu jeho věznění v letech 1996 až 1997 či v letech 2016 až 2020.

Pro přehlednost soud shrnuje omezení osobní svobody žalobce v České republice v následující tabulce (vyplývá z obsahu správního spisu):

<i>Žalobce v období</i>	<i>ve věznici</i>	<i>pracoval</i>
11. 9. 1979 – 11. 1. 1984	Plzeň	ano
31. 3. 1985 – 30. 1. 1986	Praha-Ruzyně	ano
31. 1. 1986 – 31. 10. 1989	Valdice	ano
26. 10. 1990 – 14. 1. 1991	Praha-Pankrác	<u>ne</u>
7. 3. 1996 – 25. 12. 1997	Vinařice	<u>ne</u>
26. 4. 2016 – 6. 3. 2020	Praha-Ruzyně	<u>ne</u>

28. K pobytu ve vězení žalobce soudu doložil sdělení Vazební věznice Praha-Ruzyně ze dne 9. 5. 2016 uvádějící, který trest žalobce tehdy vykonával, to ovšem nepřináší žádné nové zjištění nad rámec informací již uvedených ve správním spisu a zohledněných v napadeném

rozhodnutí. Žalobce dále doložil přehled dob jeho věznění v České republice ze dne 4. 9. 2018, který se obsahově kryje s přehledem ze dne 2. 9. 2020 (tj. aktuálnějšího data), jakož i s přehledem ze dne 21. 9. 2016 (byť je staršího data), které jsou součástí správního spisu. Dále sice žalobce doložil výpis z evidence rejstříku trestů ze dne 11. 6. 2021, ten se ale obsahově kryje s výpisem (již) ze dne 3. 8. 2020 (byť je staršího data), jenž je také součástí správního spisu. Nadto žalobce doložil kontakty na vybrané věznice v České republice s ručně psanými poznámkami, zda ve věznicích pracoval (z nich mj. vyplývá, že se žalobce domnívá, že před rokem 1990 pracoval ve věznicích v Mladé Boleslavi, Horním Slavkově a Minkovicích), a potvrzení o pracovní neschopnosti z Vazební věznice Praha-Pankrác ze dne 1. 2. 2018 a 25. 6. 2018, z nichž ale nevyplývají žádná nová zjištění nad rámec správního spisu. K tomu postačí jen uvést, že i kdyby žalobce před rokem 1990 skutečně získal nějaké doby pojištění v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody, jež žalovaná nezohlednila, nemělo by to žádný vliv na správnost napadeného rozhodnutí, neboť tyto doby by nespádaly do rozhodných období, za něž se zjišťuje rozsah získaných dob pojištění. Proto soud žádnou z popsaných listin k důkazu neprovedl a vyšel pouze z obsahu správního spisu. Protože se žalované (a ostatně ani samotnému žalobci) dotazem na Vězeňskou službu České republiky ani dotazy na konkrétní věznice nepodařilo zjistit žádné další doby omezení osobní svobody žalobce v České republice a žalobci se ani v tomto soudním řízení nepodařilo prokázat, že by byl vězněn i v dalších obdobích než shora uvedených (podstatné by přitom bylo toliko, pokud by v nich byl i pracovně zařazen a jednalo by se o doby pojištění spadající do některého z rozhodných období), pokládá soud tuto část jeho argumentace za zcela nedůvodnou.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

29. **Žádná z námitek žalobce tedy není důvodná.** Bohužel, dlouhodobá nečinnost žalobce, ať již se jednalo o doby výkonu trestu odnětí svobody, během nichž nebyl nijak pracovně zařazen, nebo o doby pobytu na svobodě, kdy byl žalobce dlouhodobě nezaměstnaný a byl evidován jako uchazeč o zaměstnání, má za následek, že žalobci nárok na invalidní důchod nepřísluší, a to bez ohledu na to, jak vážné je nyní jeho zdravotní omezení. Žalobci skutečně nezbývá nic jiného, než využít „poslední záchranné sítě“ v podobě dávek pomoci v hmotné nouzi (zákon č. 111/2006 Sb.; nad rámec odůvodnění soud poznamenává, že je mu známo, že tak žalobce dokonce již učinil, jak soudu doložil potvrzením vydaným Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Příbrami ze dne 21. 6. 2021), popřípadě dávek státní sociální podpory (příspěvek na bydlení dle zákona č. 117/1995 Sb.) či dávek pro osoby se zdravotním postižením (příspěvek na zvláštní pomůcku dle zákona č. 329/2011 Sb.) a nezbývá mu než žít skromně, což je následkem toho, že v minulosti nemyslel na své zabezpečení pro případ zdravotního postižení. Podmínky pro získání invalidního důchodu nejsou nijak extrémně přísné a lze je obvykle splnit, pokud žadatel alespoň po část svého života předcházející vzniku invalidity do systému důchodového pojištění přispívá. Příklad žalobce je však odlišný v tom, že ačkoliv žalobce čas od času do systému důchodového pojištění přispíval, dělo se tak zpravidla jen v době dalece předcházející datu vzniku invalidity. Za zákonem stanovená rozhodná období žalobce nezískal v součtu potřebnou dobu pojištění, a nárok na invalidní důchod tedy žalobci skutečně nenáleží.
30. **Lze tak shrnout, že žalobce podle veškerých šetření nedosáhl zákonem požadovaného minimálního rozsahu pojistných dob pro přiznání jakéhokoliv invalidního důchodu. Proto mu bez ohledu na závažnost jeho zdravotního stavu skutečně invalidní důchod nenáleží,**

a jeho žádost tak musela být zamítnuta. O opaku nesvědčí ani v žalobě uplatněné námitky, které se týkají pojistných dob. Soudu proto nezbylo, než podanou žalobu jako nedůvodnou zamítnout (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

31. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. **Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože ve věci neměl úspěch.** Žalované, která byla ve věci úspěšná, náhrada nákladů řízení nepřísluší (§ 60 odst. 2 s. ř. s.). Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. dubna 2022

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce